

A rend könyvei

A **rend könyvei** sorozatban, Oeconomus kiadásában jelent meg az 1930-as években a **Háztartási számadó-naptár**, amely egy naplójellegű beírókönyv, a családi gazdálkodás és pénzügyi áttekintés gyakorlati eszköze. Az A5 méretű, keményfedelű könyvecske, amely első ránézésre sok különböző táblázatot és még több, a korra jellemző reklámot tartalmaz.

A könyv

célját a szerző a család oldaláról közelíti meg:

„Minden házasságnak célja egy szép, harmonikus, boldog családi élet létesítése, ami azonban napjainkban el sem képzelhető másként, mint helyes és ésszerű gazdasági megalapozással. Az ideális célok ugyanis csak a reális előfeltételek megteremtésével érhetők el, és ha az új háziasszony háztartásának vezetését már a házasság első perceitől fogva helyesen és praktikusán intézi, férje jövedelmét okszerűen osztja be és használja fel, úgy egyengetve van az út ahhoz, hogy a kölcsönös vonzalmat egy boldog, harmonikus hosszú életre biztosítsuk.”

Bár lehet vitatni a házasság intézményének létét a XXI. században, de azért a családi gazdálkodás szükségességét nem.

Mi - a mai kor emberei - már szinte csak Excel-táblázatokban és mobil-alkalmazásokban gondolkodunk, de meglejtő a kiadványban található nyomtatott táblázatok egyszerű logikája.

Gondos háziasszony — dolgozó nő

csak Oeconomus kitűnő rendszerű modern háztartási beíró-
könyvében, a

HÁZTARTÁSI SZÁMADÓ NAPTÁR-ban

végzi napi elszámolásait,

**Beoszt, elszámol, kitűnő gyors áttekintést nyújt a háztartás
minden eseményéről. — Ára P 1.20, — Kapható mindenütt.**

TARTALOMJEGYZÉK

A háziasszony figyelmébe	2 oldal
Hogyan használjuk a naptárt	4 „
I. rész. Naptár és a napi kiadások gyűjtőtáblái	9 „
II. rész. Főelszámolás (táblázatos kimutatások) táblái	59 „
III. rész. Mellékszámolás és statisztika	71 „
1. Csoport Élelmezés	73 „
2. „ Ruházkodás	81 „
3. „ Egészségápolás (hygiénia, kozmetika)	87 „
4. „ Nagymosás	93 „
5. „ Biztosítás, adók, hitel	101 „
Hasznos tudnivalók	105 „
IV. rész. Napi-kiadások részletes nyilvántartása	111—158 „

tartalmaz a könyvecske?

- I. rész – naptár és a napi kiadások gyűjtőtáblái.
- II. rész – főelszámolás – táblázatos kimutatások.
- III. rész – mellékszámítás és statisztika – kiadások csoportosítva, mint: élelmezés, ruházkodás, egészségápolás (higiénia, kozmetika), nagymosás, biztosítás, adók, hitel.
- IV. rész – napi kiadások részletes nyilvántartása, mintegy 40 oldalban.

A használatra vonatkozó gyakorlati útmutatások alapján – „*Hat év tapasztalata szerint még nagyszámú család esetén sem tart az esti elszámolás a »háztartási számadónaptár«-ban 5-10 percnél tovább.*”

kiadások gyűjtőáblája*)

részben, egyösszegben jegyezzük fel.

Kelet	Cikk	Ár		Kelet	Cikk	Ár	
		P	f			P	f

A napi kiadások rovatba részletesen kerülnek a tételek bejegyzésre, mint például élelem, tüzelő, egyéb apróságok. A nem mindennapi tételeket, mint például ruha, gyógyszer, biztosítás, adó stb. pedig a külön gyűjtőáblázatokba lehet beírni.

Mindig...

Minderütt...

A fenti képek egy 1936 évi kiadásból valók.

Ekkorra a Háztartási számadó-naptár már 6 kiadást ért meg. A nagy gazdasági világválság megkövetelte mindenkitől, hogy önmaga és családja gazdálkodását új alapokra helyezze. Kiemelkedő szerephez jutottak a megtakarítások. Ekkortájt került megalapításra az Országos Takarékosági Propaganda Bizottságot, amely különböző kiadványokban, így többek között a Háztartási számadó-naptárban is, a takarékosagra, illetve az átgondolt gazdálkodásra buzdított. (Óhatatlanul párhuzamot húzunk a jelennel, amikor is – talán - túl vagyunk a hitelválságon, amely sok család életét nehezítette meg. A szakterületi kutatások azt bizonyítják, hogy a hitelfelvételek a családi költségvetések oldaláról sok esetben nem volt megalapozottak. Lehet, hogy a kárvallott családok sem szenvedtek volna el olyan súlyos következményeket, ha alaposan áttekintették volna a jövedelmeiket és a hozzátartozó kiadásait.)

De térjünk vissza az Országos Takarékosági Propaganda Bizottság tevékenységéhez – jelmondatokat alkotott, amelyekből néhányat megtalálunk a Háztartási számadó-naptárunkban. Nézzünk ezekből néhány **jó tanácsot**:

- "A takarékoság jólétet teremt, a pazarlás nyomorba dönt."
- "A takarékos ember élete nyugodt boldogság, a pazarlóé hányatott szenvedés."

- "A takarékos élet megkezdéséhez csak szilárd elhatározás és erős akarat kell."
- "A beosztás fél vagyon – több, életművészet!"
- "A helyes gazdálkodás titka, a pénz célszerű felhasználása, más szóval a szükségletek sorrendi fontosságának felismerése."
- "A gondos háziasszony egyben értékes közgazdasági alany is, mert tevékenységével gyarapítja, célszerű beosztásával conserválja a nemzeti vagyont!"
- "Számadásaid tükrében meglátod önmagad, az önmegismerés pedig erőt ad és felvértez az életre."

Bár a fenti mondatok néha kicsit direktnek tűnnek, sőt, talán még demagógnak is ítéltetők, de elvitathatatlan, hogy van bennük jó néhány, bárki számára megfontolandó gondolat is.

A) tábla **Állandó jellegű (havonta)**
E rovatokba részben a **napi részletes kiadásokból** kiemelt tételek

Szám	T á r g y	Január		Február	
		P	f	P	f
1	Lakbér (negyed- és szemétpénz)				
2	Gáz-számla				
3	Villany-számla				
4	Fűtés				
5	Élelmiszer				
6	Tejes				
7	Mészáros				
8	Fűszeres				
9	Nagymosás				

A könyvben találunk **számos praktikus leírást, segítséget** is. Ezeket a fontos dolgokat manapság is feljegyezzük – ma már általában a mobiltelefonunkba. Itt a könyvecskében azonban szépen rendszerbe szedve találjuk meg a szükséges információkat, neveket, címeke. Ezen információk közül néhány:

- A gázóra leolvasása – pontos leírást találunk a gázóra működéséről, illetve a számok értelmezéséről.

- A nagymosásba adott ruhák jegyzéke – szépen szétszedve felsorolva találjuk a különböző textil kelméket: asztalnemű, ágynemű, vegyes, férfi fehérnemű, női fehérnemű. (Egy ilyen lista alapján nem áll a tisztítószalon pultja előtt a delikvens fejét vakarva, hogy mit is kellene visszakapnia, mint ahogy ezt sokszor manapság láthatjuk.)
- Fontos címek, a háziorvosé, a masszöré, az egyéb szolgáltatóké, mint a szabó, a szabónő, a fehérvarrónő, a cipész... Lám-lám, régen ezek is külön szakmák voltak.
- A fűszeres címe, telefonszáma. Ez egy fontos cím volt, hiszen rendszeresen egy üzletbe jártak az emberek, családok vásárolni, s elég gyakran hitelre, illetve a bevásárló könyvecske segítségével időszakos elszámolással fizettek. Régi filmekben még látható, hogy a cseléd megy el a megrendelt áruért, a kereskedő bejegyzí a portékákat a bevásárló könyvecskébe, majd a nagyságos úr az összegyűlt árukról a ceket a hónap végén fizeti. Ennek is megvan a reinkarnációja, hiszen meg lehet rendelni nagy áruházak házhöz szállított élelmiszereit is átvételkori fizetéssel.

A helyes gazdálkodás titka, a pénz célszerű felhasználása, másszóval a szükségletek sorrendi fontosságának felismerése.

nolás „C” tábláján jegyezzük fel. (l. 68—69. old.)

	Bevétel		Kiadás	
	P	f	P	f
Áthozat				

Áttekintő

A teljesített biztosítási díjakról, adó-
E részletek természetük szerint egy összegben kerülnek fel-

Megnevezés	Biztosított összeg		Jan.		Febr.		Márc.		Ápr.		Máj.	
	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f	P	f
Életbiztosítás												
Tűzbiztosítás												
Betörés elleni bizt. (rablás)												
Üvegbiztosítás												
Adók:												
Jövedelem												

kimutatást a legfontosabb élelmiszerek és első rendi szükségleti cikkek havi átlag áráról. Ahogy ezt a kiadvány összeállítója is ajánlja: „a havi, idény és évi átlagárak összehasonlítása céljából fontos!”

A kedvenc oldalam a kiadványban: „**Mit főzök? Egyszerű köznapi ételek jegyzéke**”. Itt találunk helyet a levesek, előételek, húsok, mártások, főzelékek és köretek, tészták felsorolásához. Majd egy újabb részben be lehet jegyezni „az olcsó receptjeink” -et. Ez utóbbihoz utasítás: „neve és szakácskönyvi oldalszáma”.

Láthatjuk, hogy a háztartás szinte dokumentációs hivatkozást is igényel az előrelátó háziasszonytól vagy háziúrtól. Egyébként ez az oldal azért csal mosolyt egy mai háziasszony arcára, mert gyakran hosszú fejtörésbe kerül, hogy mit is főzzön este, ha hazamegy a munkából. S a számtalan egyszerű és gyors étel hirtelen eszébe sem jut. De lehet, hogy nem is kell már ezen gondolkodni, hiszen mára a számtalan gyorsétterem, kifőzde és házhoz szállító szolgálat honlapjairól percek alatt lehet rendelni vacsorát. Itt már tényleg mindenkinek a személyes gazdasági megfontolása, kulináris igénye a döntő. És akkor még nem beszéltünk a megváltozott családmodellekről, a szokásokról, lehetőségekről. De ha ebbe az irányba elmennénk, akkor az már nem a Szakma anno rovatunk tárgya, hanem szociológiai tanulmány lenne.

Helyette még néhány **reklám, hirdetés**... Szemezgezzünk azon cégek reklámjai közül, amelyek termékei ma is (még) ismertek.

- "Oetker sütőpor a legjobb."
- "A SINGER varrógépek a legjobbak!"

Találunk

- "Áztatáshoz HENKÓ, minden ruha mosásához PERSIL."
- "Széchenyi Gyógyfürdő – a korszerű egészségápolás minden eszközével felszerelve. Kéntartalmú vize, mely kilométer mélységből tör elő, 74 fokos. Társas és kádfürdők. Gyönyörű berendezésű népgyógyfürdő. Ivócsarnokában ivókúrák gyomor- és bélbetegeknek, hör- és garathurutok ellen."

**A nagyteljesítőkéességű, legmodernebb
CENTRAL-BOBBIN**

Csepel

varrógép a legtökéletesebben

varr, töm, himez.

Megrendeléseket felvesz:

**Agrarglobus Mezőgazdasági
Gépkereskedelmi R.-T.**

Budapest, V., Lipót-körut 12. szám.

— 81 —

És hogy teljesen visszatérjünk szakmánkhöz, az elkövetkezendőkben nézzük meg, hogy ...

„Miért kell adóznunk?

„Az angol ember épp oly szent kötelességének tartja a becsületes adózást, mint háború idején a hadviselést. Jól tudja, hogy Albion nem volna oly hatalmas és népe nem élhetne olyan jólétben, ha ő nem róná le pontosan adóját. Az adómorálnak fényes példája ez a nemzet, ahol igen gyakran történik meg, hogy egy polgár valamely feledékenységéből elmulasztott adóalapja után járó adókülönbözetet sajnálkozásának kifejezése mellett önként fizeti be utólag az adópénztárba.

Nálunk nem egészen van ez így, mert a magyar ember bizonyos mértékig virtust lát az adó meg nem fizetésében. Ez azonban nem egyeztethető össze becsületes és gavalléros alaptermészetével, hanem okai történelmi hagyományokban gyökeredznek. Évszázadokon keresztül a magyar az adószedésben csak az idegen hatalom kizsákmányoló tendenciáját látta és sokban hozzájárult e közhit kialakulásához a vármegyék ellenállási joga is.

Sajnos azonban még ma is valahogy így vagyunk vele, mert a legtöbb ember adókötelezettségét alig méltatja figyelemre, sőt,

felszólamlási jogával sem él idejében, adója nyilvántartását, a befizetések határainapjait elmulasztja, és így szinte önmagát kergeti a gazdaság csőd és az árverezések karjaiba.

Pedig az állam egyre növekvő szociális feladatainak megoldásához polgárainak adófilléreit nem nélkülözheti, hiszen ezért hatalmas ellenszolgáltatásokat, jó utakat, személy- és vagyonbiztonságot, közvilágítást, több és jobb iskolát, kórházat, szociális segínyt, nagyobb jólétet nyújt polgárainak cserébe.

Tegyünk csak kísérletet és jegyezzük fel bizonyos rendszerbe foglalva minden családi és polgári, tehát adókötelezettségünket és igyekezzünk azokat idejében híven teljesíteni. Meg fogjuk látni, hogy mennyire emeli ez polgári önérzetünket, és mily jótékony hatással lesz további munkánk eredményességére.

Szükségesnek tartjuk még e helyen a tisztánlátás szempontjából megjegyezni, hogy a közadók lényegében két fő csoportra oszlanak:

A) személyi adók,

B) tárgyi adók.

Az A) csoportba az egyén, illetve jogi személy adózik keresete, jövedelme, illetve vagyona után. Ezeket más néven közvetlen adóknak is nevezik (ilyenek pl. a jövedelmi, a kereseti, a társulati és a vagyonadó).

A B) csoportba tartozó adóknál nem a személy, hanem a vagyontárgy, a forgalom, illetve a fogyasztás adózik és eszerint különböztetünk meg föld-, ház-, tőkekamat-, forgalmi-, és fogyasztási adókat.

Sérelmesnek vélt adókievetés ellen, a fizetési meghagyás kézhezvételétől számított 15 napon belül, az illetékes Adófelszólamlási Bizottsághoz, másodfokon pedig a Közigazgatási Bírósághoz lehet fellebbezni. ”

Így, az új esztendő kezdetén érdemes a fenti **Háztartási számadó-naptár** néhány gondolatát megfontolni, s a családi költségvetést átgondolni, esetleg új alapokra helyezni.

Ehhez nyújthat segítséget a **Szakma-anno**.